

Beskæftigelseeffekter af klimaløsning for landbruget mv.

28. juni 2024

Nedenfor præsenteres beskæftigelseskøn ved en CO₂e-afgift på udledninger fra husdyr fra 2030 med en marginal sats på 300 kr. pr. ton CO₂e og et gennemsnitligt bundfradrag på 60 pct., svarende til en effektiv afgiftssats på 120 kr. pr. ton CO₂e i 2030. Afgiften indføres lineært fra 2030 til 2035 til en marginal sats på 750 kr. pr. ton CO₂e med et gennemsnitligt bundfradrag på 60 pct., svarende til en effektiv afgiftssats på 300 kr. pr. ton CO₂e. Dertil indgår effekter fra tilskud til reduceret gødningsanvendelse på 750 kr. pr. ton CO₂e ved omlægning af den direkte landbrugsstøtte fra 2028.

Modellen indeholder dertil følgende elementer:

- En **tilskudsordning til lagring af biokul** produceret ved pyrolyse.
- Der gives **tilskud til anvendelse af fodertilsætningsstoffer**. Med *Aftale om Deludmøntning af Grøn Fond* er der reserveret midler hertil frem til 2030. Af *Aftale om et Grønt Danmark* fremgår, at der fra 2028 og frem lægges op til, at tilskuddet finansieres inden for rammerne af EU's landbrugsstøtte.
- Der gennemføres en **harmonisering af afgift på F-gasser** på 750 kr. pr. ton CO₂e (ikke landbruget).
- Regulering af udledninger fra **kulstofrige landbrugsjorde** (afgift kombineret med tilskud til omkostninger til vådlægning) mhp. udtag af 140.000 hektar lavbundsjorder inkl. randareal.
- Der skabes de økonomiske rammer for, at der kan etableres **250.000 ha ny skov** frem mod 2045 ved tilskud til privat skovrejsning og statslig skovrejsning.

CO₂e-afgiften på udledninger fra husdyr og tilskud til reduceret gødningsanvendelse ved omlægning af den direkte landbrugsstøtte forventes at indebære et fald i beskæftigelsen i dansk landbrug samt i de relaterede følgeindustrier og i brancher, som leverer input til landbruget. Omvendt vil de øvrige forslåede tilskud til bl.a. øget privat skovrejsning og pyrolyse medføre en stigning i beskæftigelsen i land- og skovbrugssektoren samt øvrige dele af økonomien.

Der er i beregningerne skønnet over beskæftigelseeffekterne af CO₂e-afgift på husdyr, regulering af gødning samt skovrejsning. Der er i beregningerne ikke taget højde for evt. beskæftigelsesændringer som følge af støttepuljer til lagring af biokul produceret ved pyrolyse og styrket indsats for klimateknologiuudvikling. Med den støttepulje, som der er lagt op til at afsætte til lagring af biokul, kan der isoleret set være en positiv effekt på beskæftigelsen i både landbrug og følgeerhverv samt bygge- og anlægsbranchen. Endvidere er der i beregningerne ikke taget højde for tilskud til vådlægning af kulstofrige landbrugsjorder, der dog forventes at have begrænsede beskæftigelseeffekter.

Det skønnes med betydelig usikkerhed, at modellen i 2030 vil indebære fald i beskæftigelsen i land- og skovbrug (inkl. følgeerhverv) på ca. 1.550 personer svarende til ca. 2 pct. af den fremskrevne beskæftigelse i land- og skovbrugssektoren (inkl.

følgeerhverv). Dette vil dog modsvares af en stigning i arbejdspladser andre steder i økonomien på 1.400 personer, *jf. tabel 1*. Samles set skønnes det, at modellen i 2030 vil føre til et midlertidigt fald i beskæftigelsen på ca. 150 personer på tværs af økonomien. I 2035 skønnes det samlede beskæftigelsesfald i økonomien at være på ca. 100 personer, *jf. tabel 1*. Det skønnes med betydelig usikkerhed, at de samlede beskæftigelseseffekter på tværs af økonomien vil være 0 omkring 2037.

Usikkerheden for skønnene skyldes blandt andet, at faldet i beskæftigelsen vil afhænge af den teknologiske udvikling. I takt med at flere teknologier bliver tilgængelige (økonomisk og teknologisk) samt mere udbredte vil belastningen af CO₂e-afgiften blive reduceret, idet landbrugsbedrifterne vil kunne reducere afgiftsbetalingen ved at tage teknologierne i brug. Det vil kunne reducere beskæftigelsesfaldet i land- og skovbrug (inkl. følgeerhverv).

En del af det midlertidige beskæftigelsesfald i økonomien vil ske ved annonceringen af afgiften, da forventningen om en fremtidig afgift vil få landbrugere og følgeerhverv til at reducere investeringerne. Det sænker efterspørgslen efter arbejdskraft, der producerer investeringsgoder til landbruget. Ved afgiftens indførelse reduceres landbrugsproduktionen, hvilket reducerer arbejdskraftefterspørgslen i landbruget. Den svagere efterspørgselsudvikling fra investeringsgoder og landbrug reducerer lønstigningstakten. Det relative lønfald vil gradvist øge efterspørgslen efter arbejdskraft generelt i økonomien, hvormed beskæftigelsen stiger tilbage mod udgangspunktet, således at der ikke er strukturelle ændringer i den samlede beskæftigelse.

Beskæftigelsen er vist både inkl. og ekskl. skovrejsning. Forøget skovrejsning vil ikke i nævneværdig grad påvirke den samlede beskæftigelse i økonomien, når tilskuddet introduceres samtidig med en CO₂e-afgift, men det vil øge beskæftigelsen i skovbrugssektoren. Det skyldes, at tilskuddet til skovrejsning dæmper den reducerede arbejdskraftefterspørgslen i økonomien, hvormed der vil ske en mindre reduktion i lønstigningstaksten og en mindre del af arbejdskraften fra landbrug og skovbrug flytter over i den resterende del af økonomien.

Tabel 1
Skøn for beskæftigelseseffekter af modellen, antal personer

	2030		2035	
	CO ₂ e-afgift	CO ₂ e-afgift + skovrejsning	CO ₂ e-afgift	CO ₂ e-afgift + skovrejsning
Samlet land- og skovbrugssektor (inkl. følgeerhverv)	-2.250	-1.550	-2.600	-2.100
<i>Heraf landbrug</i>	<i>-1.350</i>	<i>-1.500</i>	<i>-1.550</i>	<i>-1.950</i>
<i>Heraf landbrugsmaskiner</i>	<i>-50</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>
<i>Heraf følgeerhverv</i>	<i>-800</i>	<i>-850</i>	<i>-950</i>	<i>-1.100</i>
<i>Heraf skovbrug</i>	<i>0</i>	<i>850</i>	<i>-50</i>	<i>1.100</i>
Øvrige dele af økonomien	2.150	1.400	2.550	2.000
Beskæftigelseseffekter i alt	-100	-150	-50	-100

Anm.: Antal personer er afrundet til nærmeste 50 personer. Effekterne i tabellen er ændringen i antallet af personer i en given branche. Tabellen indikerer derfor ikke specifikke migrationsstrømme mellem brancher eller hvorvidt beskæftigelsesstabilen i en specifik branche består af de samme ansatte som tidligere.

Det er forudsat, at der kan gives tilskud til omkostningerne til fodertilsætningsstoffer svarende til den del af omkostningerne, der er højere end den marginale afgiftssats iht. EU's statsstøtteregler.

Det er i beregningerne lagt til grund, at den marginale afgiftssats vil overstige omkostningerne til fodertilsætningsstoffer efter 2031.

Kilde: Finansministeriet på baggrund af ekspertgruppen for grøn skattereform.

Tabel 2 viser opgørelsen af beskæftigelsesændring fordelt på produktionsgrene i landbruget. Det bemærkes, at den enkelte bedrift ofte vil have produktion inden for flere produktionsgrene, idet fx en typisk kvægbedrift også har planteproduktion.

Tabel 2
Beskæftigelseseffekt fordelt på produktionsgrene i landbruget (inkl. skovrejsning)

Produktionsgrene	Beskæftigelseseffekt i landbruget	
	Antal personer	
<i>2030-effekter</i>		
Plante		-500
Kvæg		-550
Grise		-400
Samlet		-1.500
<i>2035-effekter</i>		
Plante		-650
Kvæg		-900
Grise		-400
Samlet		-1.950

Anm.: Tabellen er ekskl. skovbrug, landbrugsmaskiner og følgeerhverv.

Kilde: Finansministeriet på baggrund af ekspertgruppen for grøn skattereform.